

Pedagoogiline Ühing «Võru Seminar»

TEATED IV (LIV)

17. mail 1938.

Ilmuvad 8 korda aastas.

7. a a s t a k ä i k.

SISU: Töökiri klassitoast — A. Udras. Ööbik — Joh. Käis. Koolielust — Heidi. Karl Kisand 40-aastane. Kiri Kisandile — Öpipoiss. Seminaripere kokkutulek 23. ja 24. juulil s. a. Võrus (lisalehel).

Töökiri klassitoast.

A. Udras.

1. Töökaust. Harilik koolivihk ei ole alati kõige parem töövahend. Kui tihti juhtub väikestel sulameestel äpardusi, vihus omi tööülesandeid sooritades! Nende kõrvaldamisega on aga täbar lugu: lehte vihust välja tõmmata ei lubata, uude vihku töö ümberkirjutamine nõuab asjatut ajakulu, „tindisurma“ ja teisi „moodseid“ vahendeid ei ole ju ka alati käepärast (ega olegi mõnel põhjusel soovitatav neid õpilaste hulgas propageerida). Paljud õpetajad saavad õpilase hädast aru ega nõuagi väikesema äparduse puhul töö ümberkirjutamist. Kuid õpilasele jääb see ebaõnnestunud koht „mustaks plekiks“, millest ta meeleldi vabaneks, kuid see ei ole võimalik enne uue vihu tarvituselevõttu.

Et vihu puudusi vältida, katsetasin lahtiste lehtedega, neid alal hoides vastavas mapis. Tööjargu valmistaamisel koguti lehed ja köideti brošüüri. See menetlus andis häid tagajärgi töö puhuse mõttes, kuid esines ka puudusi: 1) õpetajal ei olnud õpilaste tööst hääd ülevaadet, kui töö oli veel lahtistel lehtedel (mitte brošüüris); 2) lehtede korraldamine mapis nõudis liigset aega ja hoolt.

Parema lahenduse tõi töökausta tarvituselevõtt. Töökaust koosneb papist või läikpapist kaantest, mille vahele kinnitatakse n. n. musterklambrite abil lahtised

paberilehed, millele löödud selleks vastavad mulgud. Lehti saab töökaustast soovikorral ära võtta ja juurde panna, milles seisabki töökausta hüve: õpilane võib ebaõnnestunud lehe töökaustast kõrvaldada ja asendada uuega. Samuti võib sobivale kohale töökausta asetada näit. kontuurkaarte, jooniseid, skeeme eripaberil jne. Töö muutub nii hästi painduvaks. Kui harrastatakse brošüürtöid, siis on otstarbekohane täita töö enne töökaustas ja tööülesande lõppedes võtta lehed töökaustast välja ning brošüürida.

Töötan tänavu III—IV klassis, kus minu käes on suurem osa tundidest. Selletõttu avaneb mul võimalus tarvitada erimoodust töökausta menetluses. Minu õpilastel on igapäev koolitöö tarvis vaid kaks töökausta: ühes täidetakse tööülesanded emakeeles, loodusloos, matemaatikas, teises usuõpetuses ja ajaloo. Esimene töökaust koosneb 20—30 lehest, jaotatud vastavalt õppeainetele: emakeele, loodusloo, matemaatika osad. III klass tarvitab matemaatikas Joh. Käis'i arvutusvihke, kust rebime 2-nädala osa lehti (10 lehte) välja ja paigutame töökausta (viimane trükk arvutusvihke oli kahjuks mulgustamata, neist pidime lehed lõikama välja noaga). Loodusloo ossa paigutasime ka ilmavaatluslehed.

Loodusloos ja ajaloo võtame täidetud lehed töökaustast siis välja, kui tea-

tav teema (näit. loodusloos: „Rändlindude lahkumine“) läbi töötatud. Väljavõetud lehed brošüüri vastavalt teemale. Emakeele ja matemaatika harjutustööd võtame töökaustast välja iga 2 nädala järele, laupäeviti, mis laseb end siduda üldise laupäevase puhastustööga kodus: nii nagu hoolas pererahvas laupäeval põhjalikult ruume koristab, saunas käib ja pesu vahetab, nii meiegi „puhastame“ töökausta, paneme „puhta pesu“, s. o. puhtad lehed äravõetute asemele.

Tarviliku materjali töökaustaks ostavad meil õpilased kooli-kooperatiivist: töökausta kaaned (8—13 senti), musterklambrid (paar 1 sent), lahtised paberlehed (1 sendi eest 3 lehte). Üldiseks tarvitamiseks on klassis mulgulööja (2 kr.) ja brošüürimismasin (6 kr.), mis samuti muretsetud kooperatiivi summadest.

L o t o m ä n g p ä ä s t a r v u t u s e n a .

Tavaliselt mängitakse lotot nii, et hüütakse lotomärgil leiduv number ja seda numbrit otsitakse kaartidelt: kes numbri vastavalt kaardilt enne üles leiab, saab märgi endale. Mäng sellisel kujul

arendab ainult tähelepanu ja arvude tundmise võimet ning sobiks algkoolis vast 1. ja 2. klassi. Vanematele klassidele muutub mäng eeltoodud kujul vähearendavaks ja sagedasemal tarvitamisel tüütavaks.

Et lotomäng pakuks huvi ka vanematele õpilastele ja arendaks ühtlasi päästarvutust, kirjutasin iga lotomärgi teisele küljele arvutusülesande, mille vastus võrdus märgile trükitud arvule. On näit. lotomärgile trükitud „72“, võiks pöördele kirjutada: 8·9 või 100—28, 40+32 jne. Arvutusülesande kirjutame pliitsiga, siis saab ülesandeid aeg-ajalt uuendada, hõõrudes vana ülesanne kummiga maha ja kirjutades uus asemele. Seega väldime ülesannete „pähekulumise“ ohu.

Iga nädal mängime lotot 1/2 tundi (matemaatikatunnis). Kumbki klass mängib iseseisvalt: selleks istuvad õpilased ümber nii, et 3. klass istub tagumistes pinkides, 4. klass ees. Kummalgi klassil on „hõikaja“ — õpilane, kes hüüab lotomärgil oleva ülesande, ja „jooksupoiss“ — see toimetab lotomärgi õieti-lahenda-

Koolielust.

1. Endisi mälestusi.

Vanemate elukoha muutmise tõttu pidi Eha lahkuma omast pinginaabrist ja parimast kooliõest. Alul oli see mure päris suur. Ei tahtnud Eha kuidagi leppida uue kooli ega muu ümbrusega. Kaua rääkis veel Reidast, endisi häid mälestusi meenutades. Eriti püsivalt oli mällu süüvinud kodutütarde V järgu kava vastu valmistumine, kuidas nad teineteise käest kava küsisid, istudes vahetunnil kahekesi koolimaja keldritrepil, kuhu veel õpetaja oma järsu ilmutamisega neid ehmata tulnud. Kõik punktid jäid tollest õppimisest hästi meele.

— Ikka seal koolis oli nagu parem just Reidakese pärast. Ma ei tea isegi, kuidas meie teineteisega nii sõbraks saime. Tal oli sageli isegi nina nohune, mida alati mitte ei pühkinud taskurätisse, vaid robistas ninaga. Mõnikord tegi ta ka väikest ulakust: ei lasknud mind pärast

kella pinki. Kord suurel vaheajal sööma hakates lõi mu söögikotikese käest, võileib ja õunad lendasid kõik laiali. Ainult ühe suutäie sain hammustada võileivast. Poisikesed korjasid õunad ja söid ise ära, aga võileib oli mustaks saanud, see ei kõlvanud süüa. Mu kõht oli ka väga tühi ja ma nutsin säärase ulakuse pärast. Tema tuli küll pakkuma mulle oma võileiba, aga ma ei võtnud. (Olin vihane, aga kaebama minna ei tahtnud). Tema hakkas nutma, et „Eha on minuga vihane, ei võta mu võileiba vastu“. Kord tõukas ta mind tagant, kui kraanist vett jõin, millest praegugi on huulel väike täpike. See oli huvitav kraan, millest vesi purskus üles. Sealt oli himu isegi tahtmatult juua, aga tema pärast ei julgenud. Ka tegi veel muid ulakusi, mis polnud ilusad.

— Mõnikord mõtlesin, kui kord ära vihastab minu, siis teen niisuguse tüki, mida tal mäletada saab. See jäi siiski tegemata. Aga hea ja naljakas oli teda ennast ärritada. Mõnikord vaheajal meel-

	13	27	39		55		73
	18		34	48		60	79
3		25		40		67	88

$1\frac{1}{2}$ 300-st	200:8	30:1 $\frac{1}{2}$
54:3	100-61	44+35
9:3	80:1 $\frac{1}{2}$	4:22

Lotokaart ja tema juurde kuuluvaid lotomärke 4. klassile. Tavaliselt on „lotopulgad“ ümmargused, siin vaid tehnilistel põhjustel kujutatud neljakandilistena.

jale kätte. Õpilased-lahendajad teatavad ülesande lahendamisest käetõstmisega. Lahendab õpilane ülesande valesti, peab ta trahviks loovutama ühe lotomärgi, mis tal varem saadud. Tagajärjed — mitu lotomärki keegi võitis — kirjutame vastavasse tabelisse. Kuu lõpul arvestatakse punktid kokku. Võitja saab „Lotokuninga“ aunimetuse.

Lotokaardid ja -märgid (2 komplekti à 12 kaarti + märgid) ostime Tartust O. Luiga ärist (hind Kr. 1.50).

Fortuunamäng.

Sõjaväe lugemislaudades on üsna laialdaselt tarvitusel fortuunamäng — ajaviiteks sõduritele. Ta sobiks pääst-

dis talle vagusasti ahju taga istuda, kuna vahetunnil ometi peab mürama, nagu ma siis aru sain. Läksin tema juurde mõningate naljadega, et teda naerma ajada. Siis pani käe ühe silma ja põse ette, tegi nagu nutaks ning lubas kaebama minna, ise hädaldas: „Eha kõgõ viimätse muudkui mürräs õnnõ. Õkva kaiba.“ See oli nii huvitav vaadata, et ma rohkem veel nalja tegin, sest kuigi ta läks õpetajatoa ukse taha, ei kaevanud kunagi. Küll ikka oli temaga hea koolis olla! Ta oli ise targakene ka ja julge ning vahva kõike vastama. Aga „koerusi“ tegi ta ka rohkem kui teised. Külla kutsus ta endale väga. Kui jõuluks vanaema poole sõidame, siis läheme nende koolipeole, seal saangi temaga kokku.

2. Jõulupeol.

Lastelaulukoor oli juba lavale kogunenud, et alustada lauludega. Seal silmas Reida külaliste hulgas Ehat. Ta

arvutamist arendava mänguna ka kooli. Mäng kujutab endas kallakile asetatud laudalust, kuhu sisse uuristatud lohke ja naeltest taotud tõkkeid. Aluse parempoolses ääres on lahter kuulikeste asetamiseks. Puupulgakese abil lükatakse kuulid lahtrist välja, kust nad mööda kallakpinda hakkavad allapoole veerema, sattudes lohkudesse ja jäädes kinni tõkete taha. Iga lohu ja tõkke juurde on kirjutatud arv, mis näitab, mitu punkti sinna sattunud kuulike mängijale annab. Pärast lüket leitakse peastarvutusega punktide summa. Alumisse äärde veerenud kuulikesed annavad harilikult miinuspunkte, seega esineb ka lahutamistehe. Võidab

hüüdis suurest rõõmust ja üllatusest Ehat. Ei tea aimult, kas see kostis kõvasti, ning lehvitas Eha poole kätt. Kõik lähedalolijad jäid vaatama. Ka õpetaja, kes käed oli tõstnud alguseks, pidi neid nüüd uuesti tõstma ja Reida korrale kutsuma, et laulu algus saaks täpne, sest Reida pidi ju ka „soolot“ laulma.

Nüüd Reida oli näinud Eha, nüüd tahtis ta rutem vabandada kohustustest ja rutata oma hea pinginaabri juurde, kellega oli veetnud koolis esimesed ja mälestusrikkamad kooliaastad. Kogu aeg püüdis Reida laulda kiiremini, tikkudes sellega taktist ja teistest õpilastest ette laulma. Eriti kiiresti laulis ta „soolo“ kohti, sest seal laulis ta ju üksi ja võis kiirustada nagu ise tahtis. Seal ei kostnud väljagi see eriline rühkimine. Juba hakkas ta tõmbuma kooris taha poole. Kuna „soolo“-osad olid läbi ja ta võis nii hiilida tasakesi saali Eha juurde. Enam ta ei suutnud oodata.

Nagu oma teguviisi vabanduseks algas

see mängija, kes saavutab rohkem punkte. Vastavalt sellele, kus klassis fortunat mängitakse, on soovitatav arve lohkude ja tøkete juurde õpetajal endal kirjutada (kleepides vastavale kohale paberileht arvuga): kui mängu tarvitavad nooremad

klassid, siis ka arvud väikesemad ja ümmargusemad jne.

Ärides müügilolevad suuremad fortunamängud on võrdlemisi kallid (6 kuni 12 kr.). Neid saab aga ka kodusel teel hästi odavamini valmistada.

Ööbik *).

1. „Suurmeister“ laululindude seas.

Väike, hall linnuke, suurte mustade silmadega. Suurepärase laulumeister, kellel ei ole väärilist. Maiõode armulaps, kes oma võrreldamatute lauludega kõige karedamadki hinged ja puisemad südamed sulatab.

Seda nõiduslikku jumalaloomakest, seda väikest imet sulekan djate riigis, seda võrreldamatut laulikut kutsutakse ööbikuks.

Ammu lõõritab juba lõoke hõbehääliil nurmede ja vainude kohal. Ammu

*) Näide 3. klassi loodusloo saateainekogust: Joh Käis. Kevadisest loodusest. „Töökooli“ kirjastus. Hind 45 senti. (Raamatusolev pilt siin puudub).

ta juttu, kuna teretus oli ju olnud näitelavalt, südamlilik esimesel nägemisel. Ju oli ta laulu ajal mõttes Ehaga jutelnudki.

— Tulin ära sinu juurde enne laulude lõppu, siis saame näidendi alguseni vähe rääkida. Näidend on ju nii pikk, et see mitu tundi kestab ja pärast seda olen nii väsinud, et meie sõnagi rääkida ei jõua. Harjutuste ajal istusime alati koolis hilja õhtuni. Mõned pikutasid pinkidel valutavate peadega ning kurtsid, et koju ei julge minna. Igakord ei tulnud ju vastu ja mitmel tuli käia pärast väsitavat ja pikka koolipäeva viis kilomeetrit. Pärni rääkis kord nii imeliku loo, et seda kuidagi uskuda ei saa“.

— „Missugune Pärni?“ — küsis uudishimutsedes Eha. „Ah Sulaoja Pärni, tema vahest rääkis küll tõtt ka“.

— Tema läinud pärast näidendi harjutust kell 1/28 õhtul siit koju minema. Olnud vähe ka kuuvalget, seepärast ta ei kartnud. Et kella kaheksaks koju jõuda, jooksnud ta kogu aeg. Kikkamäe metsa

elustab aedu ja salusid hele vindilaul. Ammu kajavad metsast laulurästa kõlavad viisid. Kuid ikka oli nagu kellestki puudu: ei olnud ülemaat koorijuhatajat, „suurmeistrit“ ennast, kelle tulekul alles tõsine, pidulik ja suurepärase kiidulaul lauldakse, — kiidulaul kevadele.

Ning nüüd ta ilmus, see suurmeister: tuli väike, hall linnuke, suurte tarkade, mustade silmadega, — tuli ööbik.

Rahvasõna järgi hakkab ööbik siis laulma, kui kaseleht juba janu kustutada saab (s. t. kui kaseleht ennast juba niivõrd on lahti keeranud, et sinna kastetilk peale mahub). Ja nii see ongi. Kased hakkavad lehti käänama mai esimestel päevadel, ning sel ajal tulevad ka ööbikud. Enne tulevad isalinnud ja

juures seisatanud natuke, et pisut higi pühkida. Nii kui tõmmanud kinda käest, et taskurätti otsida, hüpanud kinnas lumele ja hakanud metsa ruttama. Ise öelnud Pärnile: „Koolis lasid meil põrandal lamada, kus teised lapsed koguaeg mind tallasid. Lähen sü juurest nüüd ära metsa, jõuluvanadele on ka kindaid tarvis“.

— Pärni hakanud kindal järel minema, et mis ime see, kui kinnas astub ja räägib. Varsti vajunud Pärni sügavasse lumme ega saanud enam sammugi astuda. Nüüd hakanud ta huikama, appi hüüdma, aga kedagi polnud näha. Viimaks tulnud mitu halli jänkukest, kes käskinud Pärnil kõhuli heita, oma lühikestest sabatutikestest kinni võtta ning lubanud siis lumest välja vedada metsa nende koju, kus jõuluvanadel olla suur nõupidamine, keda kuhugi jõuluvanaks saata ja kellele viitsu peaks laskma anda. Pärni teinudki jänkude käsu järele ning jõudnud varsti kohani, kust hästi olnud näha jõuluvanade tegevus. Tihedamas metsas, ilusa-

siis emad — 5—6 päeva hiljem. Esimesil tulekupäevil laulavad õõbikud peamiselt öösiti. Kui aga pesaehitamise aeg alanud, lauldakse laule enamasti päeval, aga ka koidu ja eha ajal.

Kõige hoolsamini laulab õõbik siis, kui pesaehitamise ja munemise aeg käes. See on siis, kui meil toomed ja sirelid õitsevad. Pärast sirelite õitsemist jääb õõbiku laul nõrgemaks ja 15. juuniks raugab ta hoopis. Tore laulik vaikis, ning meie ei kuule teda enam enne uut kevadet!

Mõtlemiseks: 1. Millal kuulsin tänavu esimest korda õõbikulaulu? 2. Kel laululindudest samuti tulevad isalinnud enne emalinde?

2. Armsamad asukohad.

Paju- ja muude põõsastega täiskasvanud jõeorud, sookohad keset põlde ning üldse igasugused põõsastikud voolava või seisva vee ääres, samuti suured aiad ja pargid on õõbikute armsamaiks asukohtadeks. Aedades ja puistikes peab aga, et sinna õõbikud elama asuksid, kinnised, koristamata ning põõsastega umbseks kasvanud üksildasi nurki leiduma. Läänud aasta lehti ei tohi niisu-

mate kuuskede all istunud päris jõuluvana oma abilistega. Nad koostanud nimekirja, kes kuhugi jõuluvanaks läheb ning teinud igale poole kaasaandmiseks vitsakimpe. Vitsakimpude tegemine ei meeldinud Pärnile ja ta palunud jänkukesi teda jälle teele tagasi saata. Ka oli kinnas Pärniga jälle leppinud ja lasknud ennast kätte tõmmata. Koju jõudes olnud Pärni väga väsinud ning järgmisel päeval puudus ka koolist. Pärni teadvat nüüd, kes meile jõuluvanaks tuleb. Näeme, kas on õige.

— Varsti algab näidend, ei tahaks sinu juurest kuidagi ära minna. Siin koolis on alati ilus ja pikk näidend ja ka muud ettekanded. Neid on väga hea pealt vaadata. Ise tegelane olles pole küll hea peol olla. Hirmsasti ära väsitab. Päris haige oled pärast pidu.

Eha seletas ka omast uuest koolielust:

— Meie peol küll näidend väga pikk polnud, aga siiski päris ilus ja laste-

gustes kohtades koristada. Siin võib õõbik kartmata põõsaste varjus pesa maapinnale või mitte kõrgele maast ehitada. Läänud aasta lehtedes hakkab ta aga tuhnima ja enesele sealt toitu otsima. Selleks on mitmesugused ussikesed, röövikud, tõugud, väikesed põrnikad ja muud putukad. Sügisel söövad õõbikud meeeldi mitmesuguseid marju, iseäranis leedripuumarju.

Mõtlemiseks: 1. Kus laulavad kodukohas õõbikud? 2. Miks pole kerge õõbikut näha?

3. Pesa ja noored.

Õõbiku pesa ei ole kuigi keerukas ehitis. Väljastpoolt on ta ehitatud kuivadest mineva-aastastest lehtedest, seest aga peenikestest, kuivadest heinakõrtest ja rohuvartest. Emalind muneb 5—6 ühevärvilist hallikasrohelist muna. Haudumisaeg kestab 14—15 päeva; noori linde toidetakse tõukude, röövikute ja ussidega. Pesast lendavad noored õõbikud välja juuni lõpus. Varsti pärast seda hakkavad nad sulgima. Õõbik haub suve jooksul ühed pojad. Teist pesatäit

kohane ning õppimiseks kõigiti jõudu mööda. Peo ettevalmistus läks nii mangelde ja libedasti. Lapsed on seal kangesti julged ega häbene näidendis ning muus esinemistes.

Isemoodi lapsed on seal üldse, eriti esimeses klassis, kuhu nad sügisel ilmuvad nii rumaladena ja kasimata: pead kammimata, nägu ja käed pesemata ning kõigiti korrastamata. Midagi nad ei saa aru ei õpetusest ega koolikorrast. Nendel pole sugugi tahtmist ega huvi õppida, vaid räägivad ainult siis, kui õpetaja mujale vaatab. Siin koolis ikka I kl. lapsed alul olid nii kartlikud, et vahetunilgi pingist välja ei tulnud ega õpetaja küsimustelegi vastanud. Need lapsed seal päris teineteise võidu räägivad õpetajale ja vahest ka mitu korraga. Alul nad ei osanud muud rääkida, kui kaebasid teineteise peale päris tunni ajal ka. „Kadä õpetaja, mul oll kats palla kummi, tä varast üte är“. — Nii rumalasti nad räägivad koolis alul: Teises klassis on mõ-

alustab ainult siis, kui esimene kuidagi hakkub.

Mõtlemiseks: 1. Võrdlen haudumisaaja pikkust õbikul ja teistel laululindudel, kellest olen lugenud. 2. Kes laululindudes hauvad kaks pesakonda?

4. Lahkumine.

Augusti lõpus lendavad õbikud ära lõuna poole. Nad valmistuvad selleks nagu ette: põdsastikus üksteise järel

Karl Kisand 40-aastane.

4. juunil s. a. pühitseb Karl Kisand — üks innukamaid meie pere liikmeid — oma 40-ndat sünnipäeva. Kel meist ei ole elavalt silmis K-i elurõõmus, alati täis energiat ja hoogsust kaju! Sääl ta ruttab pikkade sammudega teise majja, oma „geograafiakabinetti.“ Siin ta vestleb, elavalt žestikuleerides, oma õpilastega, töökaaslastega. Kui tarvis, vaidleb ägedalt, kogu hinge põhjast, ei tagane omalt seisukohalt. Kuid anna ainult väike vihje asjale, tööle, kus tarvis käed külge panna, siis on K. vaimustusega juures!

Juba seminaripäevil oli K-l oma pärisameti kõrval — õpetada maateaduslikku tarkust, joonistada suurepä-

ned juba päris mõistlikud ning III kl. mõned üksikud erinevad veel tublisti siinseist lastest. Vanema klassi õpilased on päris targad ja andekad. Sinna pääseb neid ka vähem, sest mõned istuvad I kl. kaks või kolm aastat, aga tähti ikka sügisel ei tunne. Üldse pikemat aega kodus olles kas priipäevade või pühade puhul muutuvad nad väga. Siis pole nad enam tundi valmistanud, on väsinud ja pahurad. Kui aga koolis jälle tööhoog sisse saab, siis on kohe raske nendega võistelda. Mõni õpib kohe niisuguse hoole ja huviga koguni paar nädalat, siis pisut laskub tagasi, aga varsti kogub end jälle. Peaasi, nad on julged.

Väga imelik tundus sügisel, et seal polegi nagu vahetundi. Kella küll helistatakse ja töö lõpeb, aga õpetajad on kogu aeg vahetundidel õpilaste hulgas kas väljas või klassis, eriti klassijuhatajad või korrapidajad õpetaja. Alul oli see mulle nii võõras ja ma ei tundnud end

lennates ja tasa „tak-tak“ häälitsedes kõneleksid nad nagu omavahel kokku, ning siis jätvad äkki asupaiga maha. Teele lähevad nad ikka õhtuti, kui pime-nema hakkab, ja väikestes salkades, kaks-kolm peret salgas. Ära lendavad nad kaugele — troopika (palavyöö) maadesse.

Mõtlemiseks: 1. Miks lahkuvad õbikud sügisel meilt nii vara? 2. Kes teistest lindudest lähevad samuti augustis?

sugugi vabana. Nüüd aga näen, et see teistigi ei saagi olla. Ega muidu sellest kirjust metslaste karjast, nagu nad sügisel 1. kl. tulevad, koolilapsi saaski. Mitu korda olen tähele pannud, et õpetaja vaheajal mitmele on õpetanud nina pühkimist ning riiete kohendamist. Väga hea on, et õpetajad vaheajal klassis on. Nii saavad nad meid ka muidu õpetada. Lapsed saavad niimoodi rohkem tundma ka õpetajat. Vanema klassi õpilased loevad juba koolijuhataja sammudest, teada ennast nägemata, millise tuju ja sooviga ta läheneb. Kohe püütakse kõikjal korda luua, et püsiks ikka sõbralik vahekord. Ega polegi kärkimisi kuulda olnud. Kui neil lastel kodus oleks ka parem kord, et nad nii palju külapidi ei käiks, siis oleks nad väga targad ja head lapsed. — Hommikupalve ajal paluvad nad isemoodi. Neil on „taevaisia“ nurgas, kellele loevad palvesõnu, siis see kuuleb ja aitab ka. Palvele kogunedes seisavad

räseid diagramme ja kaarte (muidugi, nooremate käte „kulu ja kirjadega“) juhtida matku jne. — veel teisigi. Näiteks: „tseremoniimeister“ kõigil seminaripidudel! Kas oleksid need õnnestunud ilma K. väsimatu askeldamiseta? (Ainult tantsuala vajas veel teist „tseremoniimeistrit,“ keda muidugi mäletame sama hästi.)

Ja nüüd meie ühingu: siin on ta meil asendamatu „varakantsler“ juba pikki aastaid, kes ikka hoolitseb selle eest, et „Teadete“ mõned ebameeldivad lahtrid oleksid täidetud. Mis see tähendab meie organisatsiooni edule, ei tea hästi mitte need, kes peavad oma veeringuid andma „kantsleri“ nõudmisel, vaid ainult tema saatusekaaslased ühingu juhatuses.

Kõige selle hää eest südamlük aitäh! kogu meie pere nooremalt ja vanemalt põlvkonnalt. Ja palju, palju õnnelikke meheaastaid,“ milleni nüüd õieti juubilar on jõudnud.

Kiri Kisandile.

Ah siis Sina, Karl, jõuad pea nende aastate kümnisele, kus elu õieti veel algab ühe ameeriklasest professori sõnade järgi. Too jenki kujutleb neljakümne aastaga algavat elu rahuliku ja muretu

tihedas reas nurka, vaadates otse üles „taevaisa“ pildi poole, nagu nad ise ütlevad, „täusmehe poole“. Ise on kangesti tõsised. Laul laulnud ja palvesõnad loetud; visatakse rist ette. Mõni ulakam ja rumalam laps viskab kolm risti, siis ehk aitab rohkem. Nii on hea küll „taevaisa“ paluda, kui ta on kohe klassis, siis saad oma palve talle ise edasi anda ja ta kuuleb ning näeb, kes palub. Mina alul ei teadnud, mida nende palve ajal teha, kas sel ajal, kui nad kummardavad ja risti viskavad, pidin „kniksi“ tegema. Enda seljataha ei näinud ka, kuidas tütarlapsed teevad, ehk teevadki „kniksi“. Siis kord nägin, et kõik paluvad ühtemoodi. Nende palvesõnu ma ei oska ja nii jääb mul palve alati poolikuks. Esi-alku ei saanud üldse midagi paluda, oli isegi igav. Kui usuõpetuse tunnis seletati, et igaüks palub oma usukombe kohaselt, siis nüüd saan omast palvest osagi lugeda. Nemad paluvad ka väga tõsiselt.

voogamisena, kus varemate eluaastate särtsust ja tõttamisest on loodud lai rada inimese salajasemate soovide järgi elamiseks. Nooruse rahuldamatust peab nüüd saama täitumiseks; energia pillamise asemele peab nüüd tulema tema säästlik tilgutamine kõigi nende isiklikkude rõõmude jaoks, mida oled õppinud korjama möödunud aastakümnete kestel.

Vaevalt aga julgeme loota, et Sinust saab edaspidiseil aastail piiskade säästja, sest meile kokkupuudeteks antud aastad on tõendanud, et Sul on särtsu tagavaras piisavalt palju.

Meie tutvuse ühiste päevade rida pole ju pikk. Kuulume aastatelt eri generatsioonidesse, oleme esimese näotutvuse loonud eriolukorras — Sina meie tarkuse sambaid rajamas. Siirama ja ligema sõpruse oleme leiutanud meie ühingu tegevuse raames. Siin on antud meile päevi, mil oleme näinud üksteisi vabadena koduja elumuredest sõpruse ringi suletuna.

Me oleme taoti olnud nukrailmelised ja teotsemistahtetud, kuid Sinuga on tulnud rõõm ja energia tagasi, sest Sa pole olnud meie nähes senini kunagi kurb ega loid. Tarvitseb vaid meenutada mõningaid ilusaid päevi. Kas mäletad..?

Oli see kevadsoojuses ekskursioonel. Kui kõik olid väsimusest tülpinud, siis Sulle jätkus vastupidavust ikkagi veel

Ega tohigi naerda, kui „taevaisa“ on üleval klassinurgas. Sealt vaatab ja näeb kohe, kes naerab. Siin koolis pidime palvesõnu lugema tühjale ruumile. Taevaisa ennast polnud meile nähagi, kus Ta võis siis näha ja kuulda, kes palub.

— Siin palve ajal sai vahest naerdagi. Kangesti naljakas oli, kui hra Pool palvele tuli. Tema ütles alati ühesugused laulusõnad ette ning alustas järsku lauluviisigi ja laulis üksi valju häälega, sest meie ei saanud ju veel peale sõnade ütlemist hingetõmmata laulmiseks. Päris ehmusime ta valjust laulmisest.

Nende palve ehk aitab rohkem. Opin edaspidi selle selgeks ja palun nende moodi. Kui järgmine kord kohtume, õpetan selle palve ka sulle.

— Pean minema. Nägemiseni! Õpi see palve tingimata!

— Nägemiseni! Nii huviga ootan teie ilusat näidendit.

Heidi.

naljaks ning naeruks tervendavaks. Oli see suvel Pühajärvel ... külmetasid oma lumivalget linnamehe ihu järve allikarohkes vees, kuid hiljem olid ikkagi soe lahkumismeeleludeks Võrus. Oli see suvel Taevaskojas... kes oli kamraadlikum ja uljam kõiges kui mitte Sina! On olnud igal suvel neid päevi Võrus, mil oma „vihatuma ametikandja“ kohustisi karmilt kandes oled pigistanud igasuguseid rahasid vaesestunud poiste ja rikastunud tüdrukute tengelpungast ühingu kassasse ... ikka naerusui ja naljasõnaga. Kes on aga enese maksnud pankrotti, eks see ole läinud hiljem taas Sinu juurde ja järgneva palgapäevani laenanud kojusõiduks raha (ah neid aastaisse veninud palgapäevi järgmiseid!). Suvipäevade napist ajast oleme aga Su alati meelitanud tundideks omavahelisse vestlusele mõnes pelgupaigas. Need tunnid on olnud ka ilusamaid, sest siis oled Sa meie seas ise, mitte kohustis auditoriumi ees.

Sinu põhiloomuses on palju dünaamikat. Kes on näinud Sind lonkimas? ei, ikka muutub samm meil kiiremaks, kui kohtame Su. Sul on ju otse eriline närv talituste ja toimetamiste otsimiseks. Sa pead alatasa rassima. Eriprobleemiks jääb, kas see on alati Sulle enesele kasuks. Tundub, et Sul pole tähtis mitte järele, vaid järele ja h. Tõepoolest, midu võib Su veri, mille rütm on kindlasti kiirem tavalisest, tõsta rahulolematust peremehe vastu. Sestap siis jooksmist, plaanitamist, püüdumist, täitmist ja ... kõik ikka kähku — tilppoppi! Sinu plaanitamises on ju mõningaid asju luhtunud, kuid pettumus ja mure jääb kaugele, sest halvasti väljakukkumine oli ju vaid „organiseerimise süü“, nagu tavatsed lausuda. Ja milleks varemeil nukutseda inimesel, kel on varuks niipalju nooruslikku uljust! Luba lausuda sulgudes: kui mõni asi selleski kirjas pole hästi väljakukkunud, eks seegi ole „organiseerimise viga“.

Pole juhus, et meie ühingu kandeladadena seisavad Käis ja Sina. See kahepalgeline Janus on omaette sümbol. Üks annab vaimu, teine võimu. Ühelt vaim tööks, teiselt võim töö teostamiseks. Mis muud rohkem inimesele vaja tema vaimu väljendamiseks kui tahtmise kevadist

meeleolu. Tarvitseb vaid vaadata Sulle otsa, kerkib uljas kevadpaisteline lust hinge. Tõsi, eks Sa ole ju kevade-laps! Ja sellepärast oledki meie pere kesksemaid kujusid.

Räägitakse, et ameeriklaste edu seisvat just nende elureeglis „keep smiling“. Ikka optimismi, ikka julgust, ikka naeru hingestatuna näkku — kõik need pidavad olema võtmed õnneliku elu värvavasse. Meile tundub, et Sina hoiad seda võtmekimpu oma oheliku otsas.

Anker Larsen oma „Tarkade kivis“ tõendab, et iga inimese Nirvaana on selle ülesande täpne täitmine, mille Suur Sepp on parajasti kätte andnud. Pilvedes hõljuv ja lumiseid Himalaajasid ihaldav vaim mandub ikkagi oma soovide rahuldamatuse klaaskapis. Sinu realiteeditunne on juhtinud Su loodusteadusele, asetanud Su suvel tihtigi turuvankri otsa, mis liigub Kasaritsa poolt Võru; ja säherdune elutähendus tegelikus elus ei lubagi Sul teisi teid jälgida, kui just neid, mis on antud silmapilgul kõige reaalsemad. Oleme veendunud, et meiegi ühingu ei suuda keegi päale Sinu täita „rahaministri“ reaalseid kohustisi paremini. Rahaministri nägu hiilgab alati siis, kui tal kassa raha täis ja portfell kohustisist tühi. Kui Sulle sünnipäevaks üldse Su paljude rõõmude hulgas saab rõõmu valmistada, siis vast ainult sellega, et — kullad kaaslased — saadame kähku oma liikme- ja muud rahad ära aadressil Kreutzwaldis 9.

Südamlikult Su kätt surudes

Õpipoiss.

Organisatsiooni teateid.

V. Ilus — maksnud kirjastuskap. kr. 5.

E. Paap — „toetusf. 1937./38. a. 0,50 kr.

V. Polonski aadress: Paldiski mnt. 14—6, Tallinn.

Seminaripere kokkutulek

toimub 23. ja 24. juulil s. a. Võrus. Sellest lähemalt lisalehel, mis käesoleva numbriga kaasas.